

prof. PaedDr. Lenka Pasternáková, PhD., MBA

**Ústav pedagogiky, andragogiky a psychológie, Fakulta humanitných a prírodných vied
Prešovskej univerzity v Prešove**

OPONENTSKÝ POSUDOK NA HABILITAČNÚ PRÁCU

Meno uchádzača: Mgr. Pavel Pecina, PhD.

Názov habilitačnej práce: *Kvalita výuky a aktivita žiakov v odborném technickém vzdělávání (Teorie a výzkum)*

Študijný odbor: Odborová didaktika

Aktuálnosť témy a štruktúra práce

Autor habilitačnej práce sa dlhodobo zaoberá problematikou odborného technického vzdelávania. Apeluje už v úvode textu predloženej práce na potreby rozvoja odborových didaktik technických predmetov na stredných odborných školách. Habilitant upozorňuje, že v tejto oblasti v posledných rokoch nemáme veľa výskumných aktivít a poukazuje tiež na deficit v oblasti kvalitných učebných textov a správne pripomína, že stredoškolské odborné technické vzdelávanie by pritom malo patriť medzi priority každého vzdelávacieho systému, ktorý vychádza tiež zo spoločenských potrieb a podmienok. Aj preto je problematika odbornej didaktiky technických predmetov pre stredné odborné školy aktuálnou témou.

V predloženej práci bolo ambíciou habilitanta analyzovať kvalitu výučby v kontexte aktivity žiakov práve v odbornom technickom vzdelávaní. Habilitačná práca je koncipovaná do štyroch kapitol, kde prvé tri sú časťou teoretickou a štvrtá kapitola je kapitolou výskumnou. Predložený text má 257 strán vrátane príloh.

Hodnotenie obsahovej stránky

Už v úvode teoretickej časti vymedzil autor primárne východiská súvisiace s kvalitou výučby. Podrobne popísal systémový pohľad na kvalitu výučby a v tejto súvislosti vymedzil modely kvality školy a výučby. Svoju pozornosť venoval efektívnosti výučby v technickom vzdelávaní a tiež hodnoteniu kvality výučby v technických predmetoch. Aktivitu žiakov

vníma ako jeden z kľúčových činiteľov kvality výučby, pričom vychádza z komparácie reformnej a súčasnej edukačnej koncepcie.

Dôležitou časťou teórie je druhá kapitola, v ktorej sú podrobne charakterizované metódy a formy aktivizujúcej výučby v technickom vzdelávaní. Autor uskutočnil prierez uvedených metód od tých najčastejšie aplikovaných až po ďalšie, ako sám uvádza: špecifické varianty výučbových metód. Zaoberá sa vzťahom výučbových metód v kontexte súčasných materiálnych prostriedkov výučby s dôrazom na stredoškolské prostredie. Autor sa zaujímal o kompetencie učiteľa súvisiace s prípravou, realizáciou a hodnotením aktivizujúcej výučby a tiež o prínos metód aktivizujúcej problémovej výučby aj aspektami voľby metód a foriem v aktivizujúcej výučbe.

V tretej kapitole autor poukázal na realizované výskumy kvality výučby v kontexte aktivity žiakov v súčasnom období. Zaujímal sa o vybrané výskumy výučbových metód v zahraničí i v Českej republike. *Pozná autor výskumy, ktoré boli realizované v tejto oblasti na Slovensku?*

Komplexne hodnotím teoretickú časť habilitačnej práce pozitívne. Je obsahovo celistvá a logicky vystavaná. Oceňujem autorovu podrobnú analýzu aktuálneho stavu predmetnej oblasti.

V časti výskumnej bolo zámerom habilitanta prezentovať dve pôvodné didaktické kazuistiky z oblasti výučby odborných technických predmetov a navrhnúť opatrenia na zlepšenie prípadného nevyhovujúceho stavu a ponúkol tiež syntézu vybraných výskumov, ktoré boli realizované v období rokov 2011 – 2018 v rámci pracoviska habilitanta.

V tejto súvislosti autor poukázal na vybrané výskumné zistenia v oblasti postojov učiteľov technických predmetov ku kvalite výučby. Ozrejmil pohľad respondentov učiteľov stredných odborných škôl na uvedenú problematiku a upozornil tiež na metódy a formy aktivizujúcej výučby, ktoré sú podľa autorovho výskumu menej využívané oproti tým klasickým. Zaujímal sa aj o učiteľov praktického vyučovania a odborného výcviku technických odborov. Vychádzajúc z autorových výskumov môžeme konštatovať, že učitelia praktického vyučovania najčastejšie využívajú inštruktáž, školské experimentovanie a prácu v dielnach, cvičné práce, samostatné práce tiež prácu v skupinách.

Jednotlivé výskumy súvisiace s analyzovanou problematikou podrobne popísal a upozornil na najdôležitejšie zistenia, ktoré postupom času komparoval s aktuálnymi zisteniami. Autor tiež uskutočnil pozorovanie výučby, pričom jeho zámerom bolo opäť zisťovať uplatnenie jednotlivých vyučovacích metód v rámci edukačného procesu. Tejto

výskumnej oblasti venoval tiež samostatné podkapitoly, následne na to doplnil dve kazuistiky, ktoré použil ako nástroj pre poznávanie výučby technických predmetov.

Súčasťou habilitačnej práce sú aj zámery autora v oblasti odborovej didaktiky, ku ktorým aktuálne smeruje. Autor tiež konštatuje, že kvalitný systém technického vzdelávania na stredných školách je cestou k uspokojeniu trhu práce v oblasti kvalitných technických pracovníkov.

Hodnotenie formálnej stránky

K formálnej stránke predloženej habilitačnej práce nemám výhrady. Autor s malými výnimkami akceptuje /napr. abstrakt/ odporúčanú Smernicu pre písanie záverečných prác VŠ DTI.

Otázky k habilitačnej práci

Prosím habilitanta, aby v rámci obhajoby vyjadril svoj názor k metódam vyučovacieho procesu, ktoré najviac rozvíjajú aktivizáciu žiakov stredných odborných škôl.

Vychádzajúc z habilitačného spisu je dôležité uviesť, že Mgr. Pavel Pecina, PhD. sa dlhodobo venuje oblasti aktivity žiakov, aktivizačným metódam edukačného procesu, problematike kvality edukačného procesu a tiež problematike rozvoja tvorivosti žiakov. Je vysokoškolským pedagógom s rozsiahlymi pedagogickými i vedeckými aktivitami v tejto oblasti. Je autorom dvoch vedeckých monografií, jednej vysokoškolskej učebnice a dvoch skrípt a učebných textov, tiež viacerých vedeckých a odborných príspevkov publikovaných doma i v zahraničí. Problematiku efektívizácie edukačného procesu riešil aj v rámci 8 vzdelávacích a vedeckých grantových projektov napr. ESF, OP VVV, pričom v jednom z nich bol zodpovedný riešiteľ.

Po dôkladnom preštudovaní habilitačnej práce i predloženého habilitačného spisu, navrhujem po úspešnej obhajobe **Mgr. Pavlovi Pecinovi, PhD. udeliť titul docent** v odbore habilitačného konania a inauguračného konania Odborová didaktika.

V Prešove 23. 12. 2021.....